

## РОЗДІЛ VIII. НАУКОВЕ ЖИТТЯ

### НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ: ЗДОБУТКИ 18-РІЧЧЯ

Складовими наукової діяльності юридичного факультету ЗНУ в різні періоди його існування були і залишаються підготовка наукових кадрів через інститут аспірантури, організація і проведення різноманітних наукових заходів на базі ЗНУ, проведення наукових досліджень у рамках держбюджетних та спеціальних наукових тем, участь у наукових заходах на базі ВНЗ та наукових установ України та зарубіжних країн, підготовка й опублікування монографій, наукових нарисів, альманахів, наукових статей, тез, участь в атестації наукових кадрів у форматі членства в спеціалізованих учених радах, офіційного опонування, членство в редакційних колегіях наукових, у т.ч. фахових видань, підтримка обдарованої молоді тощо.

Підготовка наукових кадрів здійснюється шляхом використання потужного потенціалу відділу аспірантури та докторантури ЗНУ. На факультеті відкрита аспірантура за кількома спеціальностями: 12.00.01 – теорія і історія держави та права; історія політичних та правових вчень; 12.00.02 – конституційне та муніципальне право; 12.00.03 – цивільне право і процес; сімейне право; міжнародне приватне право; 12.00.07 – адміністративне право ц процес; фінансове право; інформаційне право; 12.00.08 – кримінальне право і кримінологія, кримінально-виконавче право. Свого часу також здійснювалася підготовка кадрів за спеціальностями 12.00.06 – земельне та екологічне право, природо ресурсне право; 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика, судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Значний внесок у відкриття аспірантури на юридичному факультеті ЗНУ зробили відомі вітчизняні вчені-юристи доктори юридичних наук, професори Н.С. Прозорова, В.Ф. Погорілко, Л.К. Воронова, О.А. Підпригора, О.О. Підпригора, Л.В. Коваль, П.С. Матишевський, В.Л. Мунтян, Т.П. Кудлай, В.К. Шкарупа, М.Й. Коржанський, І.К. Туркевич, Р.Б. Шишка, також кандидати юридичних наук, професори та доценти П.П. Андрушко, Н.М. Ахтирська, В.І. Бояров та ін. Їх справу продовжують доктори юридичних наук, професори Т.О. Коломоєць, В.Г. Лукашевич, О.О. Дудоров, доктор історичних наук, кандидат юридичних наук, професор С.М. Тимченко, кандидати юридичних наук, доценти Г.В. Самойленко, Г.С. Журавльова, В.П. Сабадаш, С.І. Чернооченко, П.В. Хряпінський, кандидат філософських наук, доцент Л.Г. Удовика. До керівництва дисертаційними дослідженнями залучаються провідні вчені-юристи ВНЗ та наукових установ України. На сьогоднішній день достатньо активно здійснюється підготовка науковців через аспірантуру юридичного факультету ЗНУ як для потреб ЗНУ, так і для сторонніх організацій. За період існування юридичного факультету ЗНУ захищені дисертації: докторська (Т.О. Коломоєць), кандидатські (В.П. Сабадаш, О.В. Синєокий, С.В. Дьоменко, Є.М. Войтович, Л.І. Шеховцова, О.В. Узунова, Т.Є. Севастьянова, О.П. Рябчинська, П.В. Шалдирван, Л.Р. Наливайко, О.І. Наливайко, Х.В. Приходько, Р.М. Максакова, Л.В. Кузенко, Р.В. Сінельнік, І.О. Сквірський, Я.О. Сидоров, Г.Ю. Гулевська, О.М. Губрієнко, Г.С. Журавльова, М.М. Жовтобрюх, О.О. Михайленко, Г.В. Самойленко, І.В. Болочан, С.М. Сергеева, Н.В. Тульчевська, Г.О. Саміло, Ю.В. Пирожкова, К.І. Федорова, І.О. Федоров, Д.О. Єрмоленко, Ю.В. Кочетков, О.Г. Бондар, В.В. Васильченко, К.В. Романенко, О.М. Нечипуренко, А.В. Головач, П.М. Чистяков, П.С. Лютіков).

Науковці юридичного факультету досить активно залучаються до атестації наукових кадрів в якості членів спеціалізованих учених рад, офіційних опонентів, рецензентів наукових робіт.

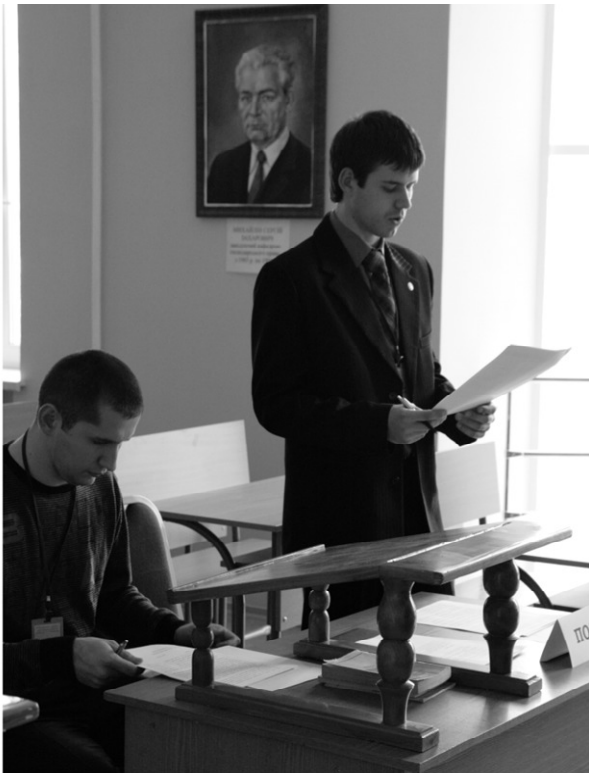


(проводиться з 2007 року), Всеукраїнська науково-практична конференція «Концепція реформування законодавства України» (проводиться з 2003 року), секція «Юридичні науки» щорічної наукової конференції «Дня науки в ЗНУ» із випуском збірок наукових праць. З року в рік спектр науково-практичних заходів, що проводяться на базі юридичного факультету, розширюється, їх кількість збільшується, поглиблюються засади спеціалізації наукових досліджень, зростає кількість учасників, розширяється географія представництва. Серед таких заходів: Форум вчених-адміністративістів Південно-Східних регіонів України, Всеукраїнська студентська конференція «Актуальні проблеми адміністративного права та процесу», Всеукраїнська студентська наукова конференція «Актуальні проблеми адміністративної реформи в Україні»,



Всеукраїнські студентські інтелектуальні змагання з адміністративного судочинства імені В. Стефанюка, Всеукраїнська студентська школа з адміністративного судочинства, міжрегіональна науково-практична конференція, присвячена 60-й річниці прийняття загальної декларації прав людини, Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 70-річчя Запорізької області, міжнародний науково-практичний семінар з проблем протидії корупції в Запорізькому регіоні, «круглі столи» на теми «Допуск молоді до державної служби», «Проблеми адміністративно-деліктного права», «Гендерна рівність: правовий аспект», «Правова допомога: реалії її надання в Україні», «Актуальні проблеми реформування правоохоронних органів України» «Державний контроль у галузі чорної металургії: правові аспекти», «Економічна безпека держави», «Студентське самоврядування та його роль при підготовці майбутніх юристів» (спільно із Верховною Радою України), міжрегіональні студентські інтелектуальні змагання з кримінального права, конституційного та муніципального права, з питань інтелектуальної власності, брейн-ринг «Кращий знавець Конституції України»,

магістерські слухання «Концепція розвитку вищої освіти в Україні» тощо. Традиційними стали тематичні наукові заходи – конкурси студентських наукових робіт, есе до Дня суду, Дня прокуратури, Дня міліції, Дня нотаріуса, до Відкриття Року Права в Україні тощо.



Юридичний факультет ЗНУ є співорганізатором наукових, науково-практичних заходів, що проводяться в Запорізькій області, спільно з правоохоронними органами, установами юстиції, органами державної влади та місцевого самоврядування (наприклад, з 2007 року – Міжнародної науково-практичної конференції з патріотичного виховання молоді «Надбання поколінь – скарбниця сьогодення», з 2008 року – конкурсу учнівських наукових робіт, присвячених проблематиці прав та свобод громадян України «Кращий правознавець року», Міжнародної науково-практичної конференції «Запоріжжя: минуле, сьогодення та перспективи», міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний потенціал Запорізького краю», тематичних заходів із проблематики студентського самоврядування, місцевого самоврядування, функціонування

муніципальної міліції, ролі ЗМІ в правовій освіті населення, правової допомоги, протидії злочинності тощо).

Науковці юридичного факультету ЗНУ беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних заходах наукового характеру, які проводяться на базі ВНЗ, наукових установ України та зарубіжних країн, є учасниками наукових проектів, програм (Тренінгів для поліцейських Таїланду по протидії комп'ютерній злочинності, Комплексної навчальної програми для викладачів права, що здійснюється проектом Американської асоціації юристів «Ініціатива з верховенства права» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), програми Американської асоціації юристів «Правова ініціатива в Центральній та Східній Європі» (ABA/CEELI), тренінгах стажування викладачів ВНЗ за програмою «Fulbright», Національного фонду на підтримку демократії, за програмою «IREX», за програмою «TEMPUS-TACIS», проекту MSI «Гідна Україна», антикорупційного проекту UPAC.



На юридичному факультеті здійснюються наукові дослідження в рамках спеціальних наукових тем «Загальнотеоретичні аспекти розвитку українського права в умовах євроінтеграції і глобалізації» (науковий керівник: д.і.н., професор С.М. Тимченко), «Основні напрямки реформування законодавства України в контексті європейської інтеграції» (науковий керівник: д.ю.н., професор Т.О. Коломоєць), використовується потенціал лабораторії «Проблеми нормотворчої діяльності та правозастосування» (завідувач: М.Г. Шиванова), «Протидії комп'ютерній злочинності» (завідувач: к.ю.н., доцент В.О. Голубєв), центру транснаціональної злочинності (директор: к.ю.н, доцент В.О. Голубєв). Сформовано й активно функціонують наукові школи з дослідження проблем теорії та історії права (керівник – д.і.н., к.ю.н., професор С.М. Тимченко), адміністративного права (керівник: д.ю.н., професор Т.О. Коломоєць), кримінального процесу та криміналістики (керівник: д.ю.н., професор В.Г. Лукашевич, к.ю.н., доцент В.П. Сабадаш), цивільного права (керівник: д.ю.н., професор Р.Б. Шишка, к.ю.н., доцент С.І. Чернооченко, к.ю.н, доцент Г.В. Самойленко), науково-пошукові товариства з дослідження проблем філософії права, муніципального та конституційного права, трудового права, кримінального права, інформаційного права, а також наукове студентське товариство юридичного факультету в рамках наукового студентського товариства ЗНУ (керівники в різні історичні періоди: М. Терегеря, Ц. Мазманян, а П. Лютіков очолював НСТ ЗНУ у 2006-2007 н.р.).



Невід'ємним співорганізатором усіх студентських наукових заходів виступає запорізький осередок Ліги студентів асоціації правників України (голови в різні історичні періоди – М. Віхляєв, О. Іванов, В. Тараненко, В. Харьков), за ініціативою якого студенти юридичного факультету залучаються до різноманітних інтелектуальних заходів,

наукових конференцій, диспут-клубів, тренінгів, таборів лідерів тощо в межах України та зарубіжних країн (у 2007-2008 рр. – у Польщі, Німеччині). Результати їх участі неодноразово високо оцінювалися науковою спільнотою (М. Жуков, Ц. Мазманян – диплом III ступеня Всеукраїнських студентських інтелектуальних змагань з адміністративного судочинства імені В. Стефанюка, 2008 р.; М. Жуков, О. Стеценко – диплом II ступеня Всеукраїнських інтелектуальних студентських змагань з господарського процесу, 2007 р.; А. Бабаніна, Ц. Мазманян – диплом переможця в номінації «Найкращий відповідач» Всеукраїнських інтелектуальних студентських змагань з судової промови, 2007 р.; К. Константинова, І. Мельник – дипломи переможців Всеукраїнських інтелектуальних студентських змагань з цивільного права та процесу, Є. Волков – номінант Всеукраїнських інтелектуальних студентських змагань з конституційного права «Модель Верховної Ради України», 2007 р., 2008 р., А. Бондаренко, В. Удовика – диплом III ступеня Всеукраїнської олімпіади юридичних клінік з консультування клієнтів, 2008 р. тощо), дипломи лауреатів Всеукраїнських студентських змагань з правового регулювання ринку нерухомості «Таврійський золотовуст», 2008 р.) й знаходили позитивні відгуки в юридичній пресі (спеціалізований студентський журнал «Студент-правник», Всеукраїнський студентський журнал «Вісник Ліги студентів Асоціації правників України», щотижневиках «Юридична газета», «Юридическая практика», а також наукових журналах «Право України», «Юридична Україна» тощо). Інформація про стан та перспективи студентської наукової діяльності висвітлюється в спеціалізованому науково-аналітичному виданні «Науковець ЗНУ. Спецвипуск юридичного факультету»,

випуск якого було започатковано наприкінці 2008 р., а протягом 2009 року вийшли друком чотири спецвипуски.

Результати наукових досліджень студентів юридичного факультету ЗНУ під керівництвом науковців факультету презентуються на різноманітних наукових конкурсах, серед яких: Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з гуманітарних та природничих наук під егідою МОН України, конкурс студентських наукових робіт «Проблеми державотворення і права» Академії правових наук України, конкурс наукових студентських робіт Академії вищої освіти України, конкурс наукових студентських робіт з проблематики виборчого права під егідою ЦВК України, конкурс студентських наукових робіт обдарованої молоді під егідою Запорізької обласної державної адміністрації, конкурс студентських наукових робіт за підтримки Всеукраїнського Благодійного Об'єднання «Фонд Віктора Зінчука – соціальна ініціатива», конкурс студентських наукових



робіт НАН України тощо. Рівень підготовки відповідних робіт знаходить позитивний відгук й відзначається дипломами та грамотами: I місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з гуманітарних та природничих наук під егідою МОН України (Сосіменко Г., 1998 р.), II місце в цьому ж конкурсі (Попова О., 2009 р.), заохочувальний диплом цього ж конкурсу – Сергієнко О., 1998 р., Сергач І., 2006 р.), диплом переможця конкурсу наукових робіт з проблем виборчого права (Воронова О., 2004 р.), диплом переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт «Актуальні проблеми державотворення та права України» Академії правових наук України (Федорова К., 2003 р.), I місце в конкурсі студентських наукових робіт, присвячених 60-й річниці прийняття Загальної декларації прав людини (Мельник З., Довгополик А., Мазманян Ц., 2008 р.), I місце в конкурсі наукових робіт обдарованої молоді під егідою Запорізької обласної державної адміністрації (Шмигля І., Шмигля В., Воронова О., 2002 р., Скачко О., 2003, 2004 р., Федорова К., 2005 р., Лютіков П., 2006 р., 2007 р., Мартинов М., 2008 р.), диплом переможця конкурсу наукових робіт з проблем протидії торгівлі людьми та гендерного насилля (Плотніченко В., 2008 р.), II місце в конкурсі студентських наукових робіт «Університет і ми» (Мартинов М., 2007 р.), диплом переможця конкурсу наукових студентських робіт з проблем муніципального управління (Кайдаш А., 2005 р.) тощо.

Для стимулювання активізації наукової діяльності студентів та викладачів юридичного факультету, відзначення результатів такої діяльності, визнання найкращих з 2007 року започатковано щорічний конкурс досягнень юридичного факультету ЗНУ «Золота Феміда», серед номінацій якого «Найактивніший учасник наукових заходів», «Науковець-новатор», «Студент-науковець року», а з 2008 року – щорічний конкурс наукових досягнень факультету «Правнича Сова», переможці якого, за підсумками громадського опитування та оцінювання результатів відповідної діяльності, нагороджуються дипломами й отримують унікальні статуетки сови з оніксу як символ правничої мудрості, конкурс у рамках проекту «Випускник року» за підсумками опитування випускників з номінації «Випускник-науковець».

Для опублікування результатів наукових досліджень на юридичному факультеті видаються науковий журнал «Вісник ЗНУ. Серія «Юридичні науки»,» двотомне

видання наукових праць за підсумками щорічної міжнародної науково-практичної конференції «Запорізькі правові читання», наукова збірка праць за підсумками проведення щорічної конференції «Проблеми права очима молодих вчених», збірка наукових праць Форуму вчених-адміністративістів Південно-Східних регіонів України, а також тематичні збірки праць молодих учених (три на рік). Науковці факультету досить активно опубліковують результати своїх досліджень, серед яких монографії, підручники, навчальні посібники, наукові нариси, наукові альманахи, науково-практичні коментарі до кодифікованих актів, наукові статті, тези доповідей тощо.

Наступність результатів наукової діяльності юридичного факультету ЗНУ забезпечується, багато в чому, завдяки підтримці науковцями факультету молодого юридичної науки, встановленню патронату над обдарованою молоддю, залученню її до діяльності наукових шкіл, науково-пошукових товариств із дослідження проблем галузей права, організації і проведення конкурсів «Юний науковець юридичного факультету ЗНУ», «Молода наука – майбутнє наукового потенціалу юридичного факультету ЗНУ», «Юний ерудит-правник» тощо. Особливе місце посідає робота з учнівською молоддю – юридичний факультет є базовим по організації та проведенню обласного туру Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства. Науковці факультету, разом із досвідченими юристами-практиками, представниками Головного управління юстиції в Запорізькій області, запорізького інституту післядипломної педагогічної освіти очолюють та формують більшість персонального складу журі олімпіади. Об'єктивність оцінювання, вираженість підходу до відбору команди учнів-переможців від Запорізької області підтверджують призові місця на Всеукраїнському етапі олімпіади з правознавства (Кукурудз Р. – II місце – 1999 р., Лютіков Г. – II місце – 1999 р., Чмут С. – III місце – 1999 р., Пеньков О. – I місце, 2000 р., Пранова О. – III місце, 2000 р., Лютіков П. – II місце, 2000 р., I місце – 2002 р., Константинова К. – I місце, 2004 р., Трипольська М. – I місце, 2003 р., Бородай М. – III місце, 2003 р., Пранов С. – II місце, 2004 р., Давиденко О. – I місце, 2008 р., Краснощок В. – III місце, 2008 р., 2009 р., та ін.).



Юридичний факультет ЗНУ є співорганізатором і базою для проведення обласного туру Всеукраїнського конкурсу-захисту учнівських наукових робіт МАН України (історико-географічний профіль, секція «Право»). Високий рівень підготовки робіт й відбору переможців обласного етапу засвідчують призові місця на всеукраїнському турі заходу – Бородай М. – III місце, 2004 р., Трипольська М. – II місце, 2005 р., III місце, 2006 р., Краснощок В. – III місце, 2008 р., 2009 р.